

Ukrainalaiset Suomessa – kotikunnan saamisen edellytykset

Lakimies Kirsi Lamberg

kirsi.lamberg@kuntaliitto.fi

Ukrainalaiset Suomessa

- Ukrainalaisia oleskelee Suomessa erilaisilla oleskeluvilla ja statuksilla.
- Ukrainasta siirtymään joutuneilla (+ perheenjäsenet) on mahdollisuus hakea tilapäistä suojelua → Tämä on ensimmäinen kerta, kun EU:ssa myönnetään tilapäiseen suojeluun perustuvia oleskelulupia (EU:n neuvosto 4.3.2022).
  - Käytännön järjestelyt ja ohjeistus niin hakemusten rekisteröinnin, päätöksenteon ja luvan saajille tarjottavien palveluidenkin osalta ovat muotoutumassa.
- Kaikki tulijat eivät hakeudu tilapäisen suojelun piiriin.
- Ukrainasta on saapunut Suomeen ihmisiä sekä viisumivapaasti että ilman voimassa olevaa oleskeluoikeutta (biometrinen passi – 90 vrk.) – ei kotikuntaa.
- Kaikilla ukrainalaisilla tai Ukrainasta siirtymään joutuneilla muiden maiden kansalaisilla ei kuitenkaan välttämättä ole viisumivapauteen oikeuttavaa asiakirjaa tai viisumia.
- Oleskeluvan peruste saattaa muuttua (esim. työperusteisuus).

Huom.!

Kotikunnan saamisen edellytykset maahan muuttaessa – kotikuntalaki 4 §

Suomeen ulkomailta tulleen ja täällä asuvan henkilön kotikunta ja siellä oleva asuinpaikka määräytyy tämän lain säännösten mukaisesti, jos:

- 1) hän on Suomen kansalainen;
- 2) hänellä on ulkomaalaislaissa [\(301/2004\)](#) tarkoitettu voimassa oleva jatkuvaan tai pysyvään oleskeluun oikeuttava lupa;
- 4) hän on sellaisen henkilön perheenjäsen, jolla on Suomessa tässä laissa tarkoitettu kotikunta; taikka
- 5) hänellä on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva vähintään yhden vuoden tilapäiseen oleskeluun oikeuttava lupa ja hänellä on lisäksi tarkoitus olosuhteet kokonaisuudessaan huomioon ottaen jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan.**

Kotikuntalaki
(201/1994)

Asumisen vakinaisuutta osoittavat seikat

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettuina henkilön **asumisen vakinaisuutta osoittavina seikkoina** otetaan huomioon muun muassa, että:

- 1) hän on suomalaista syntyperää;
- 2) hänellä on aiemmin ollut Suomessa tässä laissa tarkoitettu kotikunta;
- 3) hänellä on voimassa oleva työsopimus tai muu siihen rinnastettava selvitys Suomessa tehtävää vähintään kaksi vuotta kestävä työtä tai opiskelua varten; taikka**
- 4) hänellä on ollut tilapäinen asuinpaikka Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään yhden vuoden ajan maahanmuuton jälkeen.**

Tilapäistä suojelua saavat

EU neuvoton direktiivi /
2001/55/EY -ns.
tilapäisen suojelun
direktiivi

- Tilapäinen oleskelulupa on voimassa 4.3.2023 saakka
- Raja- ja poliisiviranomaiset ottavat vastaan hakemuksia.
- Tilapäistä suojelua saavat kirjataan väestötietojärjestelmään oleskeluluva myöntämisen yhteydessä.
- Henkilölle ei kuitenkaan lähtökohtaisesti määrätä kotikuntaa, ellei hän täytä kotikuntalain 4 §:n edellytyksiä (DVV arvioi).
- Jos tilapäistä suojelua ei saa kotikuntaa, voi hän ilmoittaa tilapäisen osoitteensa väestötietojärjestelmään.
  - Eivät täytä kotikuntalain 4 §:n 1 momentin 5 kohdan edellytystä vähintään yhden vuoden tilapäisestä oleskeluvasta (tilapäinen oleskelulupa on voimassa 4.3.2023 saakka). Edellytys voi kuitenkin täytyä, jos henkilön peräkkäisten tilapäisten oleskelulupien voimassaoloaika yhteensä on vähintään yksi vuosi.
- Kotikunnan saaminen edellyttää tällöin lisäksi, että henkilöllä on olosuhteet kokonaisuudessaan huomioon ottaen tarkoitus jäädä vakinaisesti Suomeen asumaan.

Ulkomaalaislaki
(301/2004)

Turvapaikanhakijat

Ulkomaalaislaki
(301/2004)

- Jatkuva tai tilapäinen oleskelulupa myönnetään ulkomaalaiselle, joka saa turvapaikan tai oleskeluluvan kiintiöpakolaisena tai toissijaisen suojelun perusteella.
- Kun ulkomaalaiselle on myönnetty jatkuva oleskelulupa tai hän asuu Suomessa pysyväällä oleskeluluvalla, hänen perheenjäsenelleen myönnetään jatkuva oleskelulupa.
- Voidaan myöntää kotikunta, jos hänellä on vähintään yhden vuoden tilapäiseen oleskeluun oikeuttava lupa ja hänellä on lisäksi tarkoitus olosuhteet kokonaisuudessaan huomioon ottaen jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan.
- Hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan (HE 104/1993 vp, s. 26) mm. pakolaisuus sellaisena olosuhteena, mikä indikoi henkilön tarkoitusta jäädä asumaan Suomeen.

Työn ja opiskelun perusteella myönnetty oleskelulupa

- Työn tai opiskelun perusteella oleskeluluvan saanut saa pyynnöstä kotikunnan, jos oleskelulupa on luonteeltaan jatkuva tai pysyvä.
- Jos henkilö sen sijaan on saanut tilapäisen **vähintään yhden vuoden oleskeluun oikeuttavan tilapäisen oleskeluluvan**, voi hän saada kotikunnan, jos hänellä lisäksi on olosuhteet kokonaisuudessaan huomioon ottaen tarkoitus jäädä vakinaisesti Suomeen asumaan. Osoituksena asumisen vakinaisuudesta henkilö voi esittää **esimerkiksi selvityksen vähintään kaksi vuotta kestävästä työstä tai opiskelusta.**

Ulkomaalaislaki (301/2004)

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018)

Kausityöntekijät

- Kausityöoleskelulupa on **tilapäinen oleskelulupa** - eikä sen perusteella lähtökohtaisesti määrätä kotikuntaa.
- Kausityöntekijän perheenjäsenelle ei myönnetä oleskelulupaa perhesiteen perusteella.

Laki kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten (907/2017)

Lisätietoja:

Viranomaiset laativat ohjeistusta Ukrainasta paenneiden asemasta, oikeuksista ja etuuksista - Sisäministeriö (intermin.fi)

Muistio: Ukrainasta siirtymään joutuneiden oleskelu Suomessa 17.3.2022.